

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
 Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
 Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
 Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane četrletno: 1 šiling.
 celoletno: 4 šilinge.

Za Jugoslavijo
 četrletno: Din. 25.—
 celoletno: Din. 100.—

Pozamezna številka 10 grošev.

Nemška vojna odškodnina.

(Konec.)

Nemčija je na ta načrt pristala, ker pri naša nemškemu gospodarstvu in nemški politiki vidne in znatne koristi. Zdaj ve, kako dolgo bo morala plačevati in koliko bo v teh letih plačala; vknjižbe na industriji in železnici, ki so jamčile za redno plačevanje vojne odškodnine, in nadzorstvena komisija se ukinejo; Nemčiji se odvzame jamstvo za vojno odškodnino Avstrije, Madžarske in Bolgarske; Združene države severne Amerike bodo črtale del vojnih dolgov, največ Nemčiji; mednarodna banka, ki bo iskala nemškemu blagu novih trgov ter dajala nemškemu trgovcu in podjetniku kredite, bo na ta način hote ali nehoto podpirala in krepila nemško industrijo in trgovino ter utrdila mednarodni položaj nemškega gospodarstva. Ko padejo od Nemčije bremena vojne odškodnine, bo to velikanskega pomena za njen vpliv v svetu.

Z Youngovim načrtom pa niso zadovoljni nemški nacionalisti, ki so uprizarili mnogo atentatov na državna poslopja in pripravljajo ljudsko glasovanje proti sprejetju, ker pomeni sporazum 59letno suženjstvo nemškega naroda. V Franciji so ti nezadovoljneži v vrstah bivših bojevnikov, ki so mnenja, da mora Nemčija plačati storjeno škodo do poslednjega groša, kakor so jo morali Francozi l. 1871, ko so se na isto stališče postavili Nemci; zakaj Francozi še niso pozabili nemške oholosti iz l. 1871.

Dne 6. avgusta je bila v Haagu otvorjena konferenca prizadetih držav, katere namen je bil, da sprejme Youngov načrt in da doseže predčasno izpraznitev Porenja. Kaj takega se sprejme vedno le kompromisnim putem. Konferenca je zasedala do konca avgusta in večkrat je bil položaj tako napet, da je bilo o neuspehu konference malo dvoma. Upiral se je angleški zakladni minister Snowden, ker je prisodila konferenca v Spaa Angliji 22 odstotkov nemških reparacij. Youngov načrt pa je znižal angleški del za 2 odstotka, to je na leto 48 milijonov zlatih mark. Ni mogel razumeti, zakaj se je Angliji delež znižal, Franciji in Italiji pa zvišal. Končno se je 27. avgusta sprejel sporazum na način, ki je našim čitateljem že znan. Največje važnosti za Nemčijo je, da je dosegla predčasno izpraznitev Porenja. S sporazumom v Haagu je svetovna vojna likvidirana, treba je rešiti samo še vzhodne reparacije, reparacije Avstrije, Madžarske in Bolgarske, to je ostalih premaganih centralnih držav.

Nemški listi sedaj pravijo, da je upravičeno, da se črtajo avstrijske reparacije, kakor bi se morale po pravici črtati sploh vse vojno-odškodninske obveznosti. Po nemško-francoski vojni in po sklepu miru l. 1871 so bili Nemci čisto drugega mnenja kakor sedaj, ker tedaj se je šlo za to, da dobijo vojno odškodnino oni, zdaj pa je ravno obratno. Tedaj k mirovnim pogajanjem niso pripustili nobenega posredovalca. Za vojno odškodnino so zahtevali pokrajino Alzacijo z Balfortom, pokrajino Loreno in 6 milijard zlatih frankov. Tedaj so morali Nemci sami uvideti, da so njih zahteve nesramno pretirane in so se zadovoljili z Alzacijo — Loreno in 5 milijardami frankov vojne odškodnine, plačljivimi v štirih letih. Prva milijarda je zapadla že sredi l. 1871. Nemci so imeli zaseden del francoskega ozemlja, dokler ni bil plačan zadnji frank. In ko so Francozi prosili Nemce, da bi rok podaljšali, ker po celnem svetu ne morejo spraviti toliko gotovine skupaj, kolikor zahteva Nemčija, so Nemci

sklenili vojno posojilo 120 milijonov dolarjev, da bi Francoze z orožjem prisilili, da sprejmejo mirovne pogoje in plačajo. In Francozi so pred potekom roka, v dobrih treh letih plačali okrog 6 milijard z obrestmi, toliko, kolikor je bilo pred vojno v Franciji denarja sploh v obtoku, samo da bi se znebili nemške zasedbe. Vojna odškodnina 5 milijard frankov je bila za takratne čase, ko je bilo denarja med ljudstvom prav malo, naravnost nezašlišana. Kljub temu so Francozi zbrali omenjeno vsoto še predno je zapadel določeni rok. Francoske žene in dekleta so se oropala vseh dragocenosti, zapestnic, prstanov, ur, verižic itd., samo da bo domoviņa zopet prosta. Nemčija je z vojno odškodnino obogatela in se gospodarsko močno povzdignila, največ tega denarja je pa zopet le šlo za oborožitev.

Kako drugače so postopali zmagovalci s premagano Nemčijo! Od vojne odškodnine so popuščali od leta do leta do skrajnosti in bodo dobili sedaj vsega skupaj samo nekaj več, kolikor znašajo vojni dolgovi. Za plačevanje pa so ji dovolili več nego pol stoletja. Nemčija se je po vojni l. 1871 opomogla, zavezniki svetovne vojne pa so gospodarsko propadli in zlezli v dolgove. Kakor je Nemčija zasedla francoske kraje in ji odvzela Alzacijo-Loreno, tako so jo sedaj posnemale veliki zavezniki z zasedbo Porenja in Francozom je bila vrnjena ugrabljena Alzacija-Lorena. Zgodovina maščuje vsako krivico, smo čitali nedavno v nemških listih. Francoski pisatelj Viktor Hugo je tedaj proglasil: „Prišel bo dan, ko bo Francija nepremagljiva zopet vstala in si vzela poleg Alzacije-Lorene še Porenje z Mainzom in Kölnom, zato pa dala Nemčiji republiko bratstva, mir in svobodo Združenim državam Evrope in ji za uslugo za odstranitev Napoleona prinesla tudi osvoboditev od nemškega carstva.“ Razen Porenja, Hainza in Kölna se je prerokba izpolnila, do Panevrope pa še lahko pride.

Karteli.

Kaj je kartel? Dogovor med tovarnami, po kateri ceni se naj blago prodaja, koliko naj se ga producira in kam se naj prodaja, da drug drugemu ne konkurira in vsi zaslužijo več ali manj, kakor poceni ali drago pač vsakateri dela. Misel ni napačna. Ali kmet in ljudje, ki niso kartelirani in se do zdaj še niso mogli tako kartelirati — n. pr. uradniki, pri tem pridejo pod kolo. Naprej se navijajo po kartelih cene, kmet pa je navezan na ceno, ki jo diktira svetovni trg. In dandanašnji se ne kartelira samo v eni državi, kartelira se čez ves svet, zato se je morala pridružiti tudi industrija naše države.

Najprej, to je bilo pred 50 leti, so se kartelirale fužine za železo v Luksemburgu in Loreni. Po vojni so se kartelirale v Avstriji prve fužine alpske družbe. Kartel je alpini dovolil, da v letu izdelata 411.000 ton (à 10 met) železa. Lahko bi ga več, ali ne bi ga mogla prodati in ga ne sme več izdelovati, da drugim ne dela tekme. Temu kartelu se Poljska ni pridružila, in ta dela zdaj še karteliranim konkurenco. L. 1926 se je napravil mednarodni kartel tovarn za cevi. K temu je pristopila tudi Poljska. Tisto leto je nastal kartel za tračnice, ki mu ni pristopila Avstrija. Tovarne na Nemškem, Češkem, Poljskem in Ogrskem so napravile kartel za emailirano blago, ki mu je tudi Avstrija pristopila. Udeležuje se Avstrija tudi kartela kemičnih industrij in se je Avstriji določil trg na Ogrskem, v Jugoslaviji in na Balkanu. Nemčija

pa si je pridržala trg na Češkem in Poljskem. Mednarodnemu kartelu za margarino so pristopile tovarne v Avstriji, Nemčiji, Holandski, Skandinaviji, Češki in Ogrski, v Avstriji zlasti tovaltne Šiht, Kumerol in Elida. Za izdelavanje salám je obstojal kartel v letih 1926, in 1927, med avstrijsko, ogrsko in jugoslovansko industrijo, da se te dežele branijo proti Romuniji. Kartelirala se je tudi industrija za papir. Avstrija izvažata tri četrtnike svojega papirja in je seve naletela na konkurenco drugih dežel. Zdaj so se avstrijske papirnice s češkimi tako dogovorile, da Češka ne pošilja več papirja v Avstrijo, zato pa Avstrija Češki prepusti del ogrskega trga. Potem so se tovarne dogovorile o ceni, po kateri se sme ponujati papir v Jugoslavijo. Kartel za izdelavanje žamic obsega vse evropske dežele, Kanado in severoameriško Unijo. Za izdelavanje klobukov so napravile kartele tovarne v Avstriji, Češki, Italiji, Švici in Ogrski. Potem obstoja še cela vrsta mednarodnih kartelov za izdelavanje umetne svile, kartel za baker, za linolej, za žico, za glaževino i. dr. Iz te že tako dolge vrste kartelov vidimo, kako se industrija združuje in dela cene z ozirom na svoje delavce in seve tudi akcionarje. Kdor tega teoretično ne ume, čuti v svojem žepu, kako se podražuje klobuk, glaž, žica železovina in sploh vse. Če je kje treba urediti cene, se morata pa vendar oba vprašati, producent in konsument.

Blago se podražuje morebiti neopravičeno, ljudstvo ga ne more kupiti, tako bodo tovarne stale, delavci bodo brez dela in ljudstvo ne bo imelo čevljev in obleke. Država pa bo vzdrževala ljudi, ki se sprehajajo od duri do duri kot berači. Na vsak način je treba, da se čim odločnejše kartelira ali organizira tudi kmečko ljudstvo, da se ne bodo drugi organizovali na stroške kmeta. Ko voz samo na eno stran naložim, se bo prevrgel, in vse takšno organiziranje, ako ni splošno, ne more biti zdravo. Kmetje, organizirajte se tudi vi!

POLITIČNI PREGLED

Nova vlada. Parkrat so se v preteklih dneh pojavile v tu- in inozemstvu vesti, da je Streeruwitzeva vlada na skoku, pa se temu ni dosti verjelo, ker je ta vlada storila vendar dosti dobrega v svoji kratki življenjski dobi. Tik pred sestankom državnega zbora je 25. septembra zvečer podala celokupna vlada ostavko. Nato so ponudili kanclerstvo policijskemu predsedniku Schoberju, ki je predložil naslednjo ministrsko listo: kancler, prosveta in finance Schober, podkancler in vojna Vaugoin, justica dr. Slama, socialno skrbstvo univerzitetni profesor dr. Teodor Innitzer, kmetijstvo in gozdarstvo Fördermayr, trgovina in promet dr. Hainisch, varnost in notranje zadeve Schumy. V vladi so samo trije opredeljeni strankarji. Državni zbor je vlado potrdil z 84 proti 69 glasovi. Vlada se bo še izpopolnila. Schober obdrži policijsko predsedstvo še naprej. Heimwehr je z vlado začasno zadovoljen, ker uživata Schober in Vaugoin zaupanje teh krogov, ki pravijo, da bo morala tudi ta vlada odstopiti, če se pojavijo težkoče pri ustavni reformi. Tu in inostranski tisk piše o novi vladi še dosti povoljno in izraža upanje, da bo napravila red, ker so grožnje Heimwehra povzročile položaj, ki radi umaknitve kredita lahko postane nevaren za banke in industrijske kroge. O povodih ostavke se doznava, da je bilo več

finančnih in gospodarskih strokovnjakov pri bivšem kanclerju Streeruwitzu in ga opozorilo, da pretresa sedanji negotov položaj vse gospodarsko življenje v državi. Z neprestanimi demonstracijami je ljudstvo razburjeno in tudi inozemstvo že dviga svojo glavo. Industriji so bili odpovedani inozemski krediti. Poleg tega je Landbund stavil predlog, da se takoj zahteva demisija vse vlade, ker napetost v javnem življenju ne dopušča več nadaljnega zavlačevanja rešitve krize. Končno je bil Streeruwitz mnenja, naj nova vlada izvede ustavno reformo in je predložila demisijo. — O položaju v naši državi so razpravljali o Ženevi tudi zastopniki Male antante. Kot najbolj pereča in v najvišji meri zanimajoča zadeva se je splošno smatral položaj v Avstriji. Govori se, da smatra dr. Beneš notranjepolitični položaj v Avstriji za skrajno vznemirljiv in da so bili vsi trije zunanji ministri mnenja, da smatrajo države Male antante v lastnem interesu in v interesu splošne evropske situacije državljansko vojno v Avstriji za možnost, ki bi bila za evropski mir silno nevarna.

Vladna izjava. Novi zvezni kancler Schober je podal 27. septembra svojo vladno izjavo. Povdarjal je, da široki sloji naroda zahtevajo reforme na polju ustave. V demokratični državi ne sme biti vlada slepa za tako gibanje in treba ga je upoštevati, četudi v vladi ni nobenega zastopnika tega gibanja. Javne ustanove so nujno potrebne izpremembe. Napačno bi bilo misliti, da to gibanje meri na puč in državljansko vojno, radi česar je prišlo do tega, da si je inozemstvo napravilo popolnoma napačno sliko o notranjih razmerah v Avstriji. Z vso odločnostjo je torej treba nastopiti proti mnenju, ki je razširjeno posebno v inozemstvu, da gre pri vsem tem za nasilen prevrat. Dokazano je nasprotno in ni dopustno, razburjati prebivalstvo in v inozemstvu ustvarjati čisto napačno sliko o avstrijskih razmerah. V polni zavesti svoje odgovornosti in natančno poznavajoč položaj, ugotavlja, da sredstva države povsem zadoščajo in da so popolnoma zanesljiva, da bodo v vsakem oziru kos takim nevarnostim. Vlada bo proučila predloge o ustavnih reformi, ali je poklicnim stanovom priznati vpliv na zakonodajo, kakor tudi potrebo izpremembe volilne pravice, porote, tiskovnega zakona in določb za varstvo svobode dela. Kar se tiče zunanje politike, bo vlada stremela za tem, da se utrdi prijateljstvo z vsemi državami, posebno pa s sosedi. Odklanja vojno kot sredstvo državne politike ter podpira vsa ona stremeljenja, ki tudi v meddržavnih odnosih hočejo namesto sile uporabljati pravice in uvesti v Evropi pravičen in pameten red v vseh stvareh. Schober je omenil še potrebo, da je iskati pot za novo investicijsko posojilo. Hočemo biti vlada dela in dejanja za ves narod. — Soc. dem. govornik je izjavil, da pogreša v Schoberjevi izjavi predvsem odkrito priznanje republike in demokratične ustave. Če se hoče

vlada ozirati na Heimwehr, se mora še tem bolj ozirati na staro soc. dem. gibanje. Nespametno je trditi, da bi bila ustava nedotakljiva. Ko se bavi še z govoricami o uporih in meščanski vojni, izjavi, da bodo soc. dem. čakali in izpolnjevali svoje dolžnosti. Govorniki Landbunda in vsenemcev so se popolnoma pridružili zahtevam Heimwehra. — Treba nam je miru in dela, in vsako vlado, ki se bo postavila na to stališče, bodo avstrijski narodi podpirali. — Da je minula nedelja 29. sept. mirno, je poskrbela vlada. Štiri velika zborovanja v okolici Dunaja je imel Heimwehr in na istih mestih tudi soc. dem. S strahom je vse pričakovalo ta dan v skrbi za gospodarstvo in državo. V pripravljenosti je bila vojska, žandarmerija in policija, ki je bila poslana v razne kraje z namenom, da prepreči vsak spopad ali upor. Smo radovedni, kdaj bo pamet srečala te ljudi, ki se igrajo z meščansko vojno.

Jugoslavija. Med zasedanjem Društva narodov sta se v Ženevi sestala bolgarski in jugoslovanski zunanji ministri in se pogovarjala o medsebojnih spornih vprašanjih. Predvsem pereče so nekatere zadeve, ki ne dajo miru in so povod stalnih spopadov in blatenja v časopisju, kakor vprašanje dvolastnikov, oziroma obmejne cone in makedonstvujočih. Zdi se, da postajajo ti čedalje manj nevarni, ker se po uboju Protogerova koljejo med seboj. Ko sta postali v Jugoslaviji v gotovem času žrtev teh ljudi samo 2 osebi, so pristaši Mihajlova pobili 50 pristašev Protogerova. Najhujše pri tem je, da si oblasti ne upajo kaznovati krivcev, ki jih povečini niti ne najdejo. Z makedonskim vprašanjem se bavi v nekem pismu dr. Adlerju osrednji tajnik delavskih zbornic dr. Topalovič, ki pravi, da je trditev, da bi bili makedonski Slovani postali Bolgari, grda neresnica. S šolo in propagando je bil zanešen v Makedonijo drobec bolgarske kulture, ki se je kasneje preselil v Bolgarijo in tamkaj ustanovil makedonstvo, to sedanjo veliko moč v notranji politiki Bolgarske, dočim je oni del te kulture, ki je ostal v Makedoniji, začel umirati, tako, da je dokaj smelo trditi, da bi se sedanje prebivalstvo Makedonije čutilo bolgarsko. Drugače pa piše avstrijsko nemško časopisje dosti nestvarno in sovražno o sedanjem režimu v Jugoslaviji. Ni jim po volji, da je nastal tam red in mir, da se je povzpelo gospodarstvo in da je prenehal bratomorni medsebojni boj. — Dne 23. sept. se je sestala v Pirotu druga jugoslovansko-bolgarska komisija, da uvede boljši red na meji. Znano je, da prvi pirotski protokoli niso bili od obeh vlad odobreni in je ostalo tako nerešeno ravno najvažnejše obmejno vprašanje. Delo bo zaključeno v par dneh, nakar bodo vlade odobrile zapisnike. — V Ženevi se je priporočalo Jugoslaviji, da sklene še nadaljne pogodbe o nenapadanju s svojimi ostalimi sosedi, razen z Grčijo, s katero je taka pogodba že sklenjena.

Društvo narodov je zaključilo svoje letošnje zasedanje. V komisiji so Kitajci stavili predlog, ki so ga Angleži podpirali, da se spremeni člen, ki govori o nedotakljivosti sedanjih državnih meja. To bi bil prvi korak za spremembo mirovnih pogodb, za kar se posebno zavzemajo Nemci in Madžari. Večina delegatov se je izrekla proti predlogu in se je zato zaenkrat opustil. — Obvezno mednarodno razsodišče v Haagu je priznalo 28 držav in 12 držav bo pogodbo podpisalo v najkrajšem času. Vse te države priznavajo pristojnost haaškega razsodišča za vse svoje medsebojne spore. Mednarodno razsodišče je tudi največji uspeh tega zasedanja. — Na vrsti je bilo tudi večje število manjšinskih zadev iz Gornje Šlezije, v glavnem posamezni slučaj, ki so deloma rešeni, deloma pa odgodejeni na januarsko zasedanje. — V svojem zaključnem govoru je predsednik dr. Guerero naglašal kot posebno važno dejstvo, da bodo imeli narodi meseca sept. priliko, sestajati se tudi izven dnevnega reda Društva narodov in nadalje razvijati sodelovanje. Danes je malo mednarodnih vprašanj, ki ne bi imela vsesplošnega značaja, in vse vlade so to polagoma spoznale. V tej zvezi je s posebnim veseljem kot Neevropec pozdravil dejstvo, da se je s tega vzvišenega prostora prvič na tem 10. zasedanju prouglasila misel zblizanja evropskih držav. Gotovo so imeli narodi v človeški zgodovini še večkrat zavest skupnih interesov nasproti skupnim nevarnostim, toda vedno so morali krvavi dogodki poučiti človeštvo o tem, da nima večjega sovražnika, kot je vojna. Društvo narodov hoče pobiti samo tega sovražnika.

DOMAČE NOVICE

Bilčovs. (Še enkrat nemški pouk krščanskega nauka.) Že je poteklo nekaj tednov, odkar nam je šolska oblast stavila vprašanje, če ne bi bili krajni šolski sveti za to, da se poučuje tudi krščanski nauk po naših šolah v nemščini. Kot se je že poročalo, smo bili mi seve proti. Stvar je povzročila mnogo debate in prerakanja z gotovimi tukajšnjimi krogi, ki se pač tako velikodušno potegujejo za dobrobit nas vseh, da so nam hoteli vsiliti celo pri krščanskem nauku edino zveličavno nemščino. Ti ljudje vedno govorijo o nekih starih navadah in šegah, ali mi bi jim rekli: Odkar je naše ljudstvo spoznalo luč svete vere, mu je bilo lastno to, da je svojega Boga častilo v svojem jeziku. Tudi to je stara naša last in zato roke proč od starih naših pravic! Pa še več. Gotove osebe so celo hotele zbirati med našimi ljudmi podpise za nemški pouk krščanskega nauka. Res velika ljubezen do nas in našega jezika!

Grebinjski Klošter. (Pogreb, ogenj, toča.) Dne 10. avgusta je po kratki bolezn, spreviden, mirno v Gospodu zaspal obče spoštovani Valentin Blasi, pd. Tužakov oče v Tolstem vrhu, star šele 57 let. Kako je bil rajni splošno

PODLISTEK

Original.

Doli med nami je živel ali morda še živi eden tistih, ki jih smatra ljudstvo za čudake. Ko smo bili še frkolini, smo mu večkrat nagajali. Nekoč mu je eden od nas celo nekaj ukradel. Pa knalu ga je zasledil in mu pošteno navil uro. „Gselngelni,“ je rekel; „poizkusi naj še kateri kaj takega! Bom kar k ta kunštnemu šel, mi ga bo že v „špiglu“ pokazal.“ Od tedaj smo se ga bali. A to je minulo: on se je staral, mi smo pa rasli.

Ko grem čez par let mimo njegove kajže — kalupa so ji rekali — ga najdem pri čudnem delu. Sedel je na tleh, nogo pa je imel zakopano v krtini. Na moje vprašanje, zakaj tako, mi pravi, da si „fergift“ preganja. Dolgo ni mogel ugotoviti, zakaj ga noga boli, zdaj je pa le spoznal, da ima „fergift“. Ni boljšega sredstva nego zemlja, ki vse ven potegne!

Zanimalo me je, kaj bo iz tega. Zato grem čez par dni zopet k njemu. Stal je pri ognjišču in deval drobce razbite šipe v lonec: „Imam že tri leta star fižol. Bom pa malo stekla noter djal, ker se potem veliko rajši skuha.“

Vsedava se. In začel mi je praviti, kako je on, takrat še premlad za ponočevanje, fante ogoljufal. „Veš, mene je že tudi mikalo, da bi

šel za muho, ali nekoliko sem se jih pa še bal. Pa sem mislil, nekako vam bom že naplental! Ko stojim nekega večera tam na vasi pri koritu, pride tisti Jozel. Veš, temno je bilo, pa me ni spoznal. Ko me vpraša, kateri sem, sem čisto predelal glas. Pa je še vprašal, če imam kaj kosmatega pod nosom. Začel me je tipati po obrazu in ker sem glavo tako lepo zasukal, je otipal moje lepo kodrane lase. Od tiste dobe se nikogar nisem več bal.“

„Ali te res nikoli ni bilo strah?“ ga vprašam. „Nikoli! Samo enkrat sem mislil, da je dol z mano. Poleti sem ležal na skednju. Tako malo sem že dremal nekega večera, ko se odpro vrata. Sem mislil, da bo pač kakšen fant, pa sem se delal spečega. Se me je pa nekaj kosmatega dotaknilo. Velik pes, ki je imel vse barve, je bil in legel tesno k meni. Zelo me je bilo strah. Je pa kake četrte ure ležal pri meni, potem pa vstal in izginil. Sem mislil, dobro da sem živ. Isto se je ponavljalo še dva večera. Ko sem pa videl, da mi nič ne stori, sem šel tretji večer za njim. In ravno gori pri tem gričku ga je zmanjkalo. So mi že včasih pravili, da je bogve kdaj stal gori grad in je gotovo kaj pokopano tam.“

„Veš, ko bi vas kateri znal, pa korajžo imel, bi lahko prišel do denarja. Jaz bi mu že naštelal, kako mora delati. Ko sem enkrat pregledoval cel hribček, sem našel luknjo. Potem sem sunil z ranto v njo in cela je šla noter. Ne-

kaj mora že biti, saj se je Onegovemu Gašparju tam zgoraj na hribu prikazala cela procesija mrličev, ko je šel domov. Še potem, ko je to pravil, se je tresel.“

„In pravijo, da ne more kdo drugi panati ognja kot duhovnik. Pa rečem, da ga jaz ravno tako lahko panam, če le hočem! Ti ni treba drugega imeti kot tiste bukve. V njih moraš znati prav brati, pa ga začne pometati vkup. Kar gori, to zgori, naprej pa ne more več, ker ga že tisti vkup pometa. Če bi pa bil tedaj še kakšen človek notri, ta je izgubljen. Zato moraš vselej vedeti, kje se smeš lotiti, kje pa ne.“

„Kje pa bi bile dobiti take bukve?“ ga vprašam. „E, jaz bi ti še že marsikaj pokazal, ali take reči niso za med ljudi. Mladi tako ne verjamete več na take reči. Ali kar je res, je pa res! Zakaj so jih pa fajmoštri tako pobirali, če nič ne moreš početi z njimi?“

„Kako pa kaj noga?“ ga vprašam. „Veš, smrekove smole sem nabral, take, ki z drevesa dol pada, pa pajčevine. Vse skupaj sem djal na ježovo kožo in nato dvakrat dobro pokadil, je pa kar vedra (boljši). Kajenje še najbolj pomaga. Ko bi si sam ne znal pomagati, bi me že davno ne bilo več.“

Temno je že postalo in zato sem se poslovil, odšel in premišljeval njegovo življenje in njegove besede. Od takih možakov človek lahko marsikaj izve, samo ugajati jim mora. M. K.

priljubljen tudi pri nasprotnikih, je pokazal njegov sijajni pogreb ob asistenci še dveh tujih gospodov. Pač si ga je tudi po vsej pravici zaslužil ne toliko vsled svojega bogastva, ampak veliko bolj zaradi svojega blagega značaja kot slovenski narodnjak in goreč katoličan, ki je pogosto prejemal sv. zakramente, in kljub temu, da je imel do župne cerkve eno in pol ure hoda, skoro ni nikdar zamudil službe božje ob nedeljah in praznikih. Bog daj, da bi našel ne le med mladino, ampak tudi med starejšimi gospodarji mnogo posnemačev! Njegova dobra dela bodo najboljši zagovorniki pred božjim sodnikom. N. v m. p. — Dne 5. sept. popoldne je med nevihto udarila strela v hišo pd. pri Kurzrukarju v Olšah in takoj je bila vsa lesena koča v plamenih; komaj da so rešili živino, vse drugo je padlo v žrtev plamenom vsled pomanjkanja vode. Zavarovalnica daleč ne doseže povzročene škode. — Dne 10. sept. zvečer okrog 7. ure je prišla toča v velikosti lešnikov in je napravila veliko škode zlasti na ajdi, ki je letos obetala prav bogato letino; nekateri bodo dobili komaj seme, drugi malo več, da se še sploh delo pri njeni žetvi ne bo izplačalo. Nekateri gledajo obupno v bodočnost, ker je tudi ržena letina vsled letošnjih hudih mrazov veliko trpela in so morali več let zaporedoma kupovati moko za kruh in kuho. Kaj jim bo pamagalo nekaj šilingov, ki jih bo morda davkarija odtegnila pri plačevanju davkov! In potem se še najdejo ljudje, ki kmeta zavidajo za njegov trdo zaslužen kruhek. A ko oni kmetje, ki imajo za delo svoje odrasle otroke, komaj izhajajo, kaj šele taki, ki morajo imeti več plačanih poslov in vrh tega še razna nujna zavarovanja, bolniško blagajno, davke, oblačilo, popravo gospodarskega orodja itd. Ali ni takšen kmet v resnici pomilovanja vreden? — Letos ponujajo nekateri mogočneži kmetom za kilogram krompirja le 3 do 5 grošev. Ravno ti so spomladi prigovarjali, naj ga kmetje veliko sadijo, češ, da bodo na jesen drago prodajali in sedaj — tako razočaranje — za tako nizko, prav smešno ceno naj ga vozijo še daleč v mesto ali na postajo. Tako so jih pošteno speljali na led. Ob prihodnjih volitvah pa bodo zopet šle ostrižene ovčice za svojim mesarjem.

Borovlje. (Občinska seja dne 24. IX.) Odbornik vsenemške stranke, g. Sodja, je svoje mesto odložil, ker je z delom preobložen. Namesto njega se je pozval namestnik Primus Štöckl. Tudi odbornik iste stranke, g. Jaklič, je vsled bolezni zadržan dalj časa in se pokliče k seji g. Hambruš ml. — Prošnji g. Schwarza, pd. Šajdarja za vrnitev zneska 100 S, katero svoto je prispeval svojčas za obč. bika, se ugotovi. — Zavodu učiteljskih v Celovcu se dovoli prispevek 30 S. Reši se več prošenj za sprejem v občinsko pristojnost. — Radovic Franc prosi za privolitvev sprejema v obč. pristojnost, da bi mogel optirati. Se priporoča! Ista prošnja Franca Grilca se odkloni, ker dotičnik ne stanuje v naši občini. — Joh. Kutschnig, pd. Ferjančič na Bajtišah prosi za gostilniško koncesijo, ali boljše rečeno, za Jausenstation. Se ne priporoča! — Nato se reši še nekaj točk ubožnega odseka.

Brunca. (Razno.) Minulo nedeljo je bilo v farni cerkvi darovanje za pogorelce v Št. Janžu v Rožu in se je zbralo v ta namen 16 S; hvala vsem darovalcem! — V soboto 21. t. m. je peljal g. Franc Wigele, ključarski mojster v Beljaku gdč. Tončko Miklavič k oltarju; poročil je mil. g. prošt beljaški v tamošnji mestni farni cerkvi ob asistenci g. kateheta Vichofa. Priljubljeni nevesti so napravili vrli brnški pevci v četrtek zvečer ganljivo podoknico. Naj spremlja mladi par angelj miru in zadovoljnosti skozi celo življenje!

Celovec. (Razno.) 25letnico mature so obhajali v Celovcu 19. in 20. septembra med drugimi tudi naslednji gg.: Konrad Mente, župnik v Kotnari vasi, dr. Blaž Reichman, sodnik na Prevaljah, škof dr. Gregor Rožman in Josip Rudl, župnik v Galiciji. Ob tej priliki so prevz. g. škofu Rožmanu poklonili tovariši maturanti škofov prstan z vdelanimi diamanti. — Dne 21. sept. so našli na Koroškem 990 podpiranih brezposelnih. — Celovski listi se hvalijo, da se je vršilo letošnje letno zborovanje Kluba slovenskih in hrvatskih akademikov iz Avstrije v Zmotičah nemoteno, dočim v Jugoslaviji do takih zborovanj ni prišlo, ker so oblasti zahtevale, da se obravnava v državnem jeziku. Nemške liste postavlja na laž „Deutsche Ztg.“, ki pravi, da je prineslo zborovanje „Zveze

nemških akademikov“ o narodnostnih in manjšinskih vprašanjih velik in trajen dobiček. — Prometni zrakoplov „A 46“ Benetke—Dunaj je moral pristati na letališču v Trdnji vasi in izmenjati en motor. Potniki so nadaljevali svojo pot z vlakom. — Ostali kraji: V potoku Bistrica je v zadnjem času od pivovarne Štih do Drave poginilo okrog 4000 rib. Da se ugotovi vzrok izumiranja, so se poslale nekatere ribe na Dunaj v preiskavo. — V Svečah se odkrije 6. oktobra vojni spomenik. — V Welzenegu pri Celovcu se je prevrnil traktor kneza Rosenberga na Šoferja Mraka in ga tako poškodoval, da je kmalu nato umrl. — Kljub visokim cenam je bilo letošnje poletje v Vrbi 1200 več letoviščarjev. — 19letni delavec Florijan Pobašnik (Pobaschnig) iz Žavhe vasi je ukradel kolo v vrednosti 200 S, 25 S gotovine in druge reči. Bil je zato obsojen na 5 mesecev strogega zapora. — Nepoboljšljiva tatica je Ana Mohni, 19 let stara, ki je bila že 4krat predkaznova. Zadnjič je izmaknila v gostilni Geyer c Celovcu svoji tovarišici 137 S. Pa bo zopet jedla 10 mesecev ričet. — Najemnik Florijan Sadjak v Drveši vasi je pred svojo hišo zvrčal krompir, ko je privozil mimo tovorni avto. Konj se je splasil in potegnil Sadjaka pod avto, ki mu je zdobil obe nogi. — Gostilničarki Marjeti Hobiš (Hobisch) v Lipi pri Grebinju je nekdo ukradel 6 gramofonskih plošč v vrednosti 26 šilingov. — 28. sept. zjutraj je pri Beljaku zavozil brzovlak v premikalnega. Lokomotivi sta se zarili druga v drugo, službeni voz je razbit in baje ena oseba poškodovana. — Isti dan po polnoči je peljal šofer Rak 7 oseb iz Celovca proti Beljaku. Na cesti pri Paterni-

Steckenpferd-Lilienmilchshampoo :

Čudežna mehkoča, svilen blesk in skrivnosten vonj las so uspehi tega idealnega sredstva za negovanje dečje glaviče. 57

onerju ni mogel dosti hitro zaokreniti in avto je poškodoval ograjo pri mostu in se ustavil viseč z zadnjim delom čez most. Eden težko in 4 lažje ranjeni. Šofer se bo še zagovarjal pred sodiščem.

Št. Vid v Podjuni. (Poroka.) Pretekli ponedeljek dne 23. septembra sta stala v podružni cerkvi v Rikarji vasi dva odlična zaročenca pred poročnim oltarjem, da bi si obljubila medsebojno zakonsko zvestobo in ljubezen. Ženin je vrl narodnjak Andrej Sienčnik, pd. Hojnik v Mokrijah in nevesta tudi odlična našinka, igralka in cerkvena pevka Frančiška Weitzer, pd. Weitzerjeva v Rikarji vasi. Po sklenjeni poroki sta oba šla med sv. mašo k sv. obhajilu in cerkveni pevski zbor je njima krasno pel pri sv. maši. Svatovska izvrstna pojedina se je vršila na bližnjem domu nevestinem, kjer je čas med župnikovo napitnico in prijateljskimi pogovori ožjih sorodnikov hitro minul. Proti večeru je bilo vse pri kraju in ženin je odpeljal svojo dražestno nevesto na svoj dom. Ločitev neveste od ljubih staršev, brata in sestre je povzročila obilo solz. Prav prijetna je bila cela prireditev, čeravno ni bilo muzike, plesa in navadnega vpitja. Takšno obhajanje ženitve je prav pametno in krščansko. Najiskrenejša voščila in veliko božjega blagoslova na daljni poti odličnemu zakonskemu paru!

DRUŠTVENI VESTNIK

No, fantje in dekleta, na delo!

Človek bi najrajši ne verjel, da so počitnice naših društev in njihove pisarne tako hitro minule. Pa če se suši že sirk in so čompe ali hrušče ali repica — kakor hočete — že pod streho in novo ajdo celo že nosimo v mlin, če kali v zemlji že novo zrno, mora pa biti le res, da smo pozno v jeseni. Sicer človek mraz že sam občutiš po jutrih in večerih in si v teh hladnih urah zaželiš vesel domače družbe. Končno, če bereš v našem Vestniku o otvoritvenem sestanku v Podljudelju, o dvajsetletnici „Kočne“, o igratih v Bilčovsu ter v Globasnici, moraš uvideti prostovoljno ali prisiljen, da bi tudi društvo rado življenja. Torej začnimo z novim delom v našem društvu, z novimi upi in načrti, s podvojeno silo in še večjim veseljem. Ker je „Fremdensaison“ že čisto minula in so vsi letoviščarji zopet v svojih mestih, ji seveda mora nujno slediti domača sezona društvenega življenja na naši vasi in v naših dolinah!

Saj je bila že pretekla poslovna doba naših društev velik korak naprej. Navedla bi vam skupno število vseh naših sestankov, večerov, iger, nastopov in večjih prireditev, če ne bi vedeli, da bo to naše število „Kärntner Heimat“ gotovo preplankala in s tem bi ji delo samo olajšali. Naj vam zato zadostuje zatrilo, da je v nas vseh bilo dobre volje dovolj in vsako, tudi najmanjše delo, je imelo svoj uspeh. Počasi zopet čutimo, kako smo, bolj kot nekdanj ukoreninjeni v svoji zemlji, dobro se zavedamo bogastva in lepote svoje domačije in v nas je poguma dovolj za odboj vsakega kvarnega vpliva tujine in tujca. Cilj našega dela je obramba naše lepe slovenske domovine in zato neke vrste „Heimatschutz“ v našem pomenu in brez uniform ter brez misli na kak puč.

Torej, fantje in dekleta, po Zili in Rožu in Podjuni, v dolini med jezerom Vrbskim in Dravo rožansko, ob pobočju Karavank in na obeh bregovih Drave, mladina širom naše Koroške, zopet na delo! Tajniče našega društva! Naprosi domačega g. župnika, naj otvori novo poslovno dobo s predavanjem na prvem sestanku! Duša naj si društva, zato se giblji! Odkod naj bi se jemala snov za društvena predavanja? Iz domačega življenja! Vsaj predvsem iz domačega življenja. Kdo zna opisati naš pristni kmečki dom? Kos arhitekta mora biti v tebi, da boš znal govoriti o slogu našega domovja, imeti moraš umetniškega čuta, da vidiš lepoto, kos filologa, da boš razumel domača imena. V celovškem domovinskem muzeju imajo par kmečkih sob domače opremljenih, in vsak izmed nas bi prišel v zadrego, pri vprašanjih po imenih, namenu oprave in naprave domače hiše. Kdo zna iz njih brati stoletno zgodovino kmečkega domovja? Komu je nadalje znana zgodovina domače vasi? Kdo bi znal naštetati njene zanimivosti? Poznaš li svojo dolino? Njeno gospodarsko in narodno življenje? Bogami, celo študenti, ki toliko rajžajo, vidijo in slišijo, je ne poznajo, naše Koroške! Kaj bi govorili o nejasnih in zmotnih pojmih ter teorijah, zakaj bi potovali drugod, ko ne poznamo še lastnega življenja in lastne zemlje dovolj. Domačih sestankov z domačim predavanjem, naših pesmi in iger iz preprostega življenja rabimo! Izborna je misel, da hočemo obhajati v društvenem krogu svoj Miklavžev večer; naša skrb bo, da bo Miklavž že naročil isto po vseh društvih in tudi v dunajskem krožku. Saj je ta večer kos domačega življenja kot božični večer. Zakaj ne bi praznovali v društvu božiča, ko pa je do polnočnice tako dolg čas? Zakaj se ne bi smeli pozabavati v domačem krogu na Silvestrov večer in si ob dvanajesti uri medsebojno voščiti veselega novega leta? Tudi bi gotovo bilo potrebno, da bi v naših društvih zavel pogosto sveži velikonočni duh vstajenja. To naj vam navedemo iz programa nove sezone za odboroze seje in sklepe. Toplota se širi iz domačega življenja in treba nam je solca v naša društva, več družinskega razpoloženja v našo družbo.

Zato, društva, kličemo vas k novemu delu za našo prosveto!

Pliberk. (Zloba in zvestoba.) Izobraževalno društvo priredi v nedeljo dne 13. oktobra ob 3. uri popoldne pri Brezniku lepo igro „Zloba in zvestoba“.

Št. Janž v Rožu. Otvoritveni sestanek našega izobraževalnega društva se vrši v nedeljo dne 6. oktobra v dvorani Tišlerjeve gostilne ob pol treh popoldne. Na sporedu je skioptično predavanje „Slovenska Koroška v sliki“. Pred in med predavanjem sodeluje domači tamburaški in pevski zbor. Vstop prost.

Bilčovs. (Igra.) Na kvaterno nedeljo so nastopila naša dekleta z igro „Sv. Cita“. Reči moramo, da so pokazale, da znajo igrati. Vse vloge so rešile dobro. Kdorkoli je bil navzoč, je dejal, res fletno je bilo, tako da le redkokdaj tako. Dekleta, le korajžno naprej in še se potrudite. Da bi vas zopet kmalu videli!

GOSPODARSKI VESTNIK

Seja deželnega kulturnega sveta dne 13. septembra 1929.

(Nadaljevanje.)

Mlekarski nadzornik.

Hernler: Kako pa se je uredilo delo mlekarskega nadzornika? Zaposlen sem v mlekarni, pa še ne vem kaj ta dela. — Supersberg: Na-

pačno je bilo, da mlekarn še ni obiskal. Zdaj nabira ljudi za mlekarno v Celovcu, poprej je urejeval razmerje med mlekarnama v Beljaku in Špitalu. Urejuje tudi zbiranje mleka v Velikovcu ter pripravljaja mlekarno v Wolfsbergu. — **Hernler:** Vprašal sem radi tega, ker se mi zdi potrebno, da se vpostavi pododbor za mlekarne zadeve, v katerem se razna vprašanja obravnavajo, da se ne bo stavilo predlogov kakor zadnjič pri Hoprijanu. — **Dr. Scheuch:** Mlekarski nadzornik je vodil tehnične priprave za zgradbo mlekarn v Beljaku, nadzoroval je zgradbo ter naročeval, kar je potrebno. Potem je organiziral dobavljanje mleka. Glavna težkoča je v tem, da se dobiva premalo mleka: v Beljaku se ga dobiva dnevno 5000 l, treba bi ga bilo 2—3000 l več, da se stroški lažje krijejo. V Velikovcu se mu je posrečilo, da je uredil pošiljanje smetane v toliki meri, da se mora reči: nekaj se je doseglo. Iz Dobrle vasi se je začelo s pošiljanjem, ali tisto mleko se je skisalo in bo treba ljudi poučiti, kako se naj mleko pošilja. Do zdaj se je o tem govorilo v živinorejskem odseku, prav bo, če se temu odseku pritegnejo tri osebe iz mlekarških krogov.

Mednarodni agrarni kongresi.

Msgr. Podgorc opozarja, da se vsako leto vršijo mednarodni agrarni kongresi, katerih se do zdaj kulturni svet ni udeleževal in za katero udeležbo v proračunu ni nič vpostavljeno. Sicer se že poroča o stvareh, ki se tam obravnavajo, v časnikih, ali osebna udeležba je vse kaj drugega. Stroški ne morejo biti previsoki. — **Supersberg** izjavlja, da se je na to mislilo, a ker ni bilo v ta namen ničesar predvidenega, predsednik ni hotel potovati na svoje stroške.

Utrjevanje posestev.

Dr. Stotter: Ministrstvo za poljedelstvo je vposlalo postavni predlog izvrševanju naseljevanja. Deželni kulturni svet je mislil, da obširno naseljevanje na kmetih nima smisla; najprej je treba kmete, kar jih je, držati. Posrečilo se je kulturnemu svetu dobiti od ministrstva obljubo, da se bo dobilo primerne pomoči za utrjevanje obstoječih kmetij v krajinah, kjer hoče ljudstvo vse iz doma. (Gorjanci pri nas na Djekšah, Krčanjah, v Kneži itd. kar vsi ponujajo svoje domove. To ne sme biti, da bomo drugod z dragim denarjem gradili nove hiše, tu pa pustili, da se podira, kar obstoja že tisoč let.)

Deželna razstava 1930.

Deželna razstava 1930 ne bo samo ogledovanje živine, marveč pregled in razgled čez vse gospodarstvo v deželi. Kmetijski se bo pridala gozdarska razstava. Zdaj razstave že ni bilo 27 let.

Nagrade starim poslom.

Lani se je sklenilo, da se bodo naprej delile nagrade starim ljudem, ki so nad 10 let pri eni in isti hiši. Na razpis se jih je zglasilo 156, ki služijo 10—15 let, 141 15 do 20 let, 209 nad 20 let pri isti hiši. V prejšnjih letih se jih veliko ni zglasilo, zdaj se je stvar šele izvedela, in ljudje se javljajo.

Zadružništvo.

Ker je največ malih in srednjih posestev, je treba odločno podpirati zadružništvo. Koroška v tem še ni tako daleč kakor druge dežele. Ljudstvo o zadružništvu še ni dosti poučeno in potem se razne zadruge borijo z velikimi težkočami, posebno tam, kjer je treba zgraditi več denarja, ali kjer je treba dragih strojev. V teh slučajih je prav, da dežela zadruge podpira.

Pogozdovanje.

Ljudje so se v zadnjih letih zelo lotili pogozdovanja. Lani se je oddalo 5 milijonov gozdnih sadik, kar zadostuje za 5000 hektarjev posekanja.

Čistilnice za žito.

Hernler misli, da je vsota, ki se je vpostavila za čistilne naprave, prenizka. Kdor gre skozi naša polja, vidi, kako je vse polno plevela, zato je treba bolj skrbeti, da se bo seme čistilo. — Sadjerejem je treba dati drevesc po nižani ceni, ko je letos do 50% sadja pozeblo. Med planinami, ki se zboljšavajo, je preveč zasebnih in premalo zadružnih: zasebne so večje, v zadružnih pa je mali posestnik, ki si sam ne ve pomagati. Potem je najprej treba v dolini skrbeti za hleve in gnojšča, po-

tem šele na planinah. Kaj pomaga zboljševati planino, ko doma gospodarstvo ni v redu.

V Labudski dolini.

Traussnig graja, da se za Labudsko ne dela dosti. Bile bi tam izborne planine, ko bi se jih nekoliko zboljšalo. Kmet sam teh stroškov ne zmore. Naj bi se na planinah poskusilo z umetnimi gnojili in bi se morebiti veliko doseglo. Nekatere planine bi bilo treba iztrebiti, često primanjkuje vode, na Gori-planini so lepi pašniki, ali nikjer ni dosti vode.

Kdo plača?

Dr. Zechner kot zastopnik deželne vlade dvomi, da bi se moglo od dežele dobiti vse to, kar se tu odobruje. Lani je bilo v proračunu 329.000 S in se je znesek moral črtati na 235.000 S. Letos se vpostavlja 589.000 S in se je znesek moral črtati na 235.000 S. Letos se vpostavlja 589.000 S, to je kar 127% več in k temu pride še znesek 300.000 S za zgradbo nove kmetijske šole. Ne morem si predstavljati, da bi se to v deželnem zboru odobrilo. Opozarjam na dejstvo, da je nam finančno ministrstvo iz našega proračuna črtalo nad milijon S, ustaviti se je morala zgradba zdravilišča v Laasu, ustaviti celo zgradba operacijskega paviljona v bolnišnici. — **Ritscher** misli, da bi bilo treba postojanke proračuna poprej premotriti v pododboru. V proračunu sta dve strani izdatkov za sadjerejo, sadjerejski pododbor pa se ni sklical nikoli. L. 1926 se je sestavil, l. 1927 se je zadnjič posvetoval, naj se torej že enkrat skliče! — **Frank:** Nobena prošnja za podporo čistilne naprave se še in zavrnila. Zavedamo se, da je zadeva pomembna, 13.000 S je na razpolago. — **Supersberg:** Ker je v lastni drevesnici veliko uspeha, se bo želji sadjerejcev lahko ustreglo. Proti dr. Zechnerju bi bilo reči, da daje država za pospeševanje kmetijstva dosti več kakor dežela in bi bilo treba obe podpori spraviti v neko razmerje. Primanjkljaj na Osojskih Turah prihaja odtod, ker se pri vsakem žrebcu plača 600 do 700 S v letu navrh. Brez podpore ni mogoče rediti konj.

(Konec prihodnjic.)

Cene na trgih. Posredovalnica za živino objavlja naslednje cene, ki so bile za kg mesa v celovški in beljaški klavnici: voli 3,10 do 3,40, telice 2,90—3,10, mlade krave 2,80—3, starejše krave 2,60—2,80, pitani biki 2,80—3, biki za klobase 2,60—2,80, drobnica 2—2,30, mesne svinje 3—3,10, teleta 2,80 S. — **Velikovec.** Živina: pitani voli 1,40—1,50, vprežni voli 1,20—1,30, junci 1,20—1,30, molzne krave 1,10—1,20, klavne krave 0,90—1,10, pitani prašiči 2,80—2,90, plemenski prašiči 2,60—2,80, ovce 0,70—1 S za kg žive teže. Jajce 18—19 g, kg sirovega masla 4,40—6 S, stare kokoši 3 do 3,50, mlade 2,30—2,80 S. Žito: pšenica 29, rž 28, oves 21, proso 27, leča 40, letošnja ajda 26, krompir 7—8 g kg; apno 7—8 S.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Uvoz blaga v našo državo je v avgustu prekosil izvoz za 82,2 milijona S. — Pri Gradcu so se spopadli narodni socialisti in socialdemokrati. Pri spopadu je padlo 5—6 strel in ena oseba je bila ranjena. — **Rusija:** Sovjetske oblasti v Leningradu so prišle na sled monarhistični organizaciji, ki je rovarila proti režimu. Izvršenih je bilo okrog 500 aretacij. Zarotniki so imeli baje velike množine orožja, ki so ga vtihotapili iz inozemstva. — Na progi Moskva—Sibirija je iztiril osebni vlak. Pri tem je bilo 45 mrtvih in 26 ranjenih. — **Poljska:** Oblasti so 27. septembra izgnale iz Varšave 300 inozemcev. — V vzhodni Galiciji je v vasi Oplucka pogorelo 60 stanovanjskih hiš in gospodarskih poslopij. Preko 100 družin je brez strehe. — **Češkoslovaška:** Na ljudskih in meščanskih šolah v Pragi je vpisanih 58.924 otrok. — **Čehoslovaški** novični urad je izdal srebrne petkronske novce. — **Madžarska:** V bližini Bekescsabe je opazil strojevodja osebnega vlaka na križišču ceste in železniške proge kmetijski voz in ustavil vlak s toliko silo, da je radi prehitrega zaviranja skočila lokomotiva in 7 vagonov s tira in se prevrnili po železniškem nasipu. Kmet na vozu in 2 železniška uradnika sta mrtva, strojevodja pa je težko ranjen. — **Madžarska** namerava posnemati fašiste in prekrstiti vsa tuja imena v madžarska. Drugih skrbi nimajo! — **Ame-**

rika: V Detroitu je nastala v nekem nočnem lokalu eksplozija, ki so jo povzročili lastniki drugih takih prostorov. Pri tem je našlo 21 oseb smrt, 53 pa je bilo ranjenih. Po hodnikih je nastalo tako prerivanje, da je bilo več ljudi pri tem do smrti zmečkanih. — **Neki Straka** pri Milwaukee si je postavil zlozljivo hišico iz pločevine, da bi preživel v njen svoj vsakoletni dopust. Ko je šel pred kratkim pogledat, ali je v hiši vse v redu, je ni več našel. Celo hišo so mu tatovi odnesli. — **Volilni boj** v Mehiki je povzročil v Veracruzu nemire, ki so zahtevali 150 mrtvih in nad 100 ranjenih. — **Ostale države:** Jakob Schwarz je bil 26 let star, ko je l. 1864 odšel v Ameriko in obljubil svoji nevesti Schmied, da jo poroči, ko najde tam svojo srečo. Sedaj je Schwarz 91 let star in je pisal svoji 90letni nevesti, da se nahaja na poti in naj se pripravi na poroko. Redka zvestoba. — **V Trapezuntu** so zabeležili močan potres. Neka vas, broječa 50 hiš, je popolnoma porušena in vsi prebivalci so našli smrt pod ruševinami, ker jih je potres presenetil v spanju. Tudi v nekem drugem mestu je bilo porušenihih 50 hiš. — **Stari del mesta Soluna** je 23. sept. pogorel. Zgorelo je 12 velikih trgovskih hiš, 61 stanovanjskih hiš in 20 skladišč, polnih blaga. Ta del mesta obstoji iz samih barak in lesenih hiš, ki so deloma ometane. — **V neki mali vasi** v pokrajini Hupeh na Kitajskem so roparji umorili belgijskega škofa Truda Jansa in 2 francoska meniha. Vdrli so na škofov vrtek, kjer so škofa umorili s sulicami. Nato so oplenili hišo in umorili imenovana meniha, ki sta ravno brala sv. mašo.

Hranilnica in posojilnica

pri Devici Mariji na Jezeru
v Prevaljah, r. z. z. n. z.,
Mežiška dolina, Jugoslavija

se priporoča vsem,

ki imajo trgovske zveze z Jugoslavijo, za vsakovrstne denarne transakcije. Prejema tudi od vsakogar

hranilne ologe v dinarjih in šilingih

in nudi najugodnejše obrestovanje. Ker je zavod zadruga z neomejenim poroštvom, je denar popolnoma varno naložen.

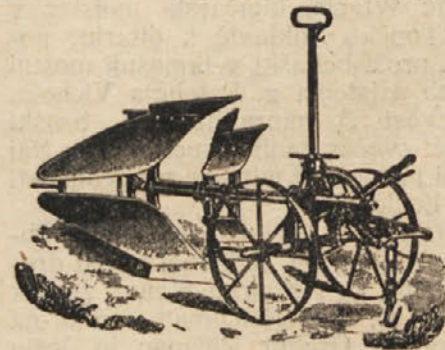
Uraduje se dnevno.

Na vprašanja se odgovarja brezplačno.

Dekla

(eventuelno tudi zakonski par) predvsem za oskrbovanje živine, se sprejme s 1. januarjem 1930 v službo. Naslov se izve v upravnistvu lista.

Originalno Melotte-jevo brabantsko oralo

Izborna oralna priprava za naprednega poljedelca.

Ceniki zastopnik

Ugodno plačilo na obroke.

MELOTTE-WERKE
WIEN IV., MAYERHOF GASSE 16

Zastopnik: **Valentin Lassnig**, posestnik
Nova vas, P. Föderlach

103